

แก้อย่างมีคุณค่า

นำเสนอเมื่อ : 17 ก.ค. 2552

แก้อย่างมีคุณค่า ***** เราจะเผชิญกับความแก่ได้อย่างไร เราจะแก่กันแบบไหนจึงจะไม่ไร้ค่า เราจะชราแบบไหนจึงจะไม่ไร้คุณภาพ

การอยู่ในโลกได้นานวันจัดว่าเป็นผู้มีโชคเพราะจะได้ประโยชน์จากการพิจารณา ให้เห็นความจริงในมายา ของชีวิต แต่สำหรับผู้ที่ไม่พิจารณา ไม่เอาใจใส่ ต่อการจะทำลายโมหะอวิชชาที่แก่เปล่า ความนานวันของชีวิต ไม่ช่วยให้เกิดประโยชน์อะไรเลย จึงจัดว่าเป็นผู้มีโชคไม่ได้กลับกลายเป็นแก่ฟัก แก่แฟง แก่แตงหน้าเต่า เต็บโตเพราะกินข้าว แก่เผาเพราะอยู่นาน ชีวิตในตัวของมันนั้นไม่มีค่าอะไรเลย คุณค่าหรือราคาของชีวิตจะมีได้ ก็สุดแท้แต่การรู้จักใช้ชีวิต ในความแก่นนั้นมีประโยชน์หลายอย่าง หากเราจะช่วยกันวิเคราะห์หิวิจัยวิจารณ์ ความแก่นนั้นถ้าเป็นไม่มีแก่น ไม่มีประโยชน์ไม่จริง ต้องมีแก่น ถ้าไม่มีแก่นเป็นไม่มีไม่มีความ และไม่คงทนถาวรต่างกับไม่มีแก่น เช่น ไม่ตะเคียน ไม่เต็ง ไม่รัง ไม่ประดู่ ไม่มะขาม ไม่สัก ไม่ชิงชันฯ มีประโยชน์มากส่วนไม่ไม่มีแก่น เช่นมะละกอ กลวย ไม่ไผ่เป็น ไม่ไม่คงทน อยู่ได้ชั่วคราวช่วยยาม ถ้าเป็นชาวแก่แล้วก็ได้เก็บเกี่ยว ถ้าเป็นผลไม้ก็สุกงอมหอมหวาน

ถ้าเป็นพระก็แก่ความรู้แก่พรชญาแก่ธรรมวินัยเป็นที่เคารพนับถือศรัทธาของประชาชน ถ้าเป็นชาวบ้าน มีอายุมาก ๆ ก็ได้รับยกย่องไว้วางใจให้เกียรติเป็นเถาแก่ไปสูขอลูกเต่าเหล่าหลานชาวบานมาเป็นเขย สะเกใต

แก่...จึงเป็นผู้มากด้วยประสบการณ์ เป็นสัญญาณของผู้ผ่านร้อนผ่านหนาวมามาก ทางพระพุทธศาสนา เรียกบุคคลเช่นนี้ว่ารัตติกัญญ แปลว่า ผู้มากด้วยประสบการณ์ ขอทานผู้มีโอกาสได้แก่ทั้งหลาย จงแก้อย่างมีแก่น

อย่าแก่แล้วกลัว หรือ แก่แล้วกรอน ... พระพุทธเจ้าตรัสว่า ชราไปทุกขา แปลว่า ความแก่เป็นทุกข์ขมขื่นของความทุกข์อยู่ที่เกิดและเพราะมีเกิด จึงมีแก่ เพราะมีแก่จึงมีเจ็บ และเพราะมีเจ็บจึงมีตาย ปัญหาที่ติดตามมาจากความแก่ก็คือ ความเหงา ความเศร้า ความว่าเหว ความลำ หน้ำมืด ตามัว หูหนวก ฟันหัก หนึ่งเหยี่ยว ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่เข้าไปตามธรรมชาติ ท่านถึงบอกว่า เมื่อถึงวัยชรา ตาก็ 2 ชั้น ฟันก็ 2 หน สูดหายใจกลายเป็นคน 3 ขา เพราะอาศัยไม้เท้า

เมื่อเราหน้แก่กันไม่ได้แล้วเราจะเผชิญกับความแก่กันอย่างไรเราจะแก่กันแบบไหนจึงจะไม่ไร้ค่า เราจะชราแบบไหนจึงจะไม่ไร้คุณภาพอันนี้ต้องหันไปตรวจสอบบทบาทหน้าที่ลีลาของชีวิต สำหรับท่านผู้เป็นพ่อ แม่ หรือปู่ ย่า ตา ยาย หน้าที่สำคัญของท่านมีอยู่2เรื่อง คือ ณะ กับ นำ -ณะคือบอกให้รู้ -นำคือทำให้ดู พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ท่านใดที่ลูกหลานเขาจะเคารพยำเกรงนับถือบูชา พฤติกรรมกับคำสอนของท่านจะต้อง ตรงกันด้วย พฤติกรรมคือความประพฤติหรือการกระทำ ส่วนคำสอนคือโอวาทที่ชี้แนะ หากพฤติกรรมกับคำชี้แนะ ไม่ตรงกัน คำแนะนำนั้นไร้ความศักดิ์สิทธิ์ เหมือนแม่ปูสอนลูกปู บุพพการีชุนต้องสร้างตนให้เป็นตัวอย่างแก่อนุชน เริ่มตนตั้งแต่ รักษาศีลใหญ่ลูกหลานดูดีคุณใหญ่ลูกเห็น เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรใหญ่ลูกเห็นนี้แหละคือบทบาทอันทรงคุณค่า รักษาศีลใหญ่ลูกดู คือรักษาความเป็นปกติของความเป็นมนุษย์ไว้ อย่าเป็นคนเหตร้าย อย่าเป็นคนใจอยาก อย่าเป็นคนมากรัก อย่าเป็นคนปากชั่ว อย่าเป็นคนมัวเมา กตัญญูใหญ่ลูกเห็น

ท่านคงจะเคยได้ยินคำตักตุดต่อว่าเชิงน้อยเนื้อต่ำใจของพ่อแม่บางท่านว่าลูกหลานมัน ออกดีคุณู ไม่ดูแลได้พ่อแม่ไหมลื้มพ่อแม่เก่า ซึ่งทั้งเจ็บแค้นและเจ็บใจ สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือว่าถ้าหวังจะให้ลูกหลานกตัญญูดูแลท่าน ท่านจะต้องกตัญญูดูแลพ่อแม่และบุพการีระดับสูงของท่านซึ่งได้แก่ปู่ย่าตายาย ใหญ่ลูกหลานได้เห็นเป็นแบบอย่าง หากท่านไม่เคยกตัญญูต่อผู้ใหญ่ในตระกูลใหญ่ลูกหลานเห็นแล้ว เด็กมันจะเอาอะไรเป็นตัวอย่าง เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรใหญ่ลูกเห็น พ่อแม่ปู่ย่าตายายเหมือนต้นไม้ใหญ่ ที่แผ่กิ่งก้านสาขาให้ร่มเงา ธรรมดาไม่ใหญ่ยอมจะมีผลดกหมิวินคนกกาจึงผวาซุกปักเขาอาศัยได้ความมรเียนเป็นสุขใต้ต้นไม้ฉันใด พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตายาย ก็ฉันนั้นต้องเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้ความสุขแก่ลูกหลาน อย่าเป็นร่มชุนร่มทุเรียน ที่เขาผวาไม่กล้าเข้าใกล้ เกรงจะหล่นใส่ ผู้ใหญ่บางท่านลูกหลานเขาไกลไม่ได้ ทำตนดูจักษุมารลูกหลานก็หนีหมด อยากฝากว่า คนแก่ทั้งหลายเหลือชีวิตอีกเพียงวัยเดียว คือวัยชราหรือปัจฉิมวัย ดังนั้นโปรดอย่าลื้มว่า แก่ทั้งที่ให้มีคุณค่า ชราทั้งที่ให้มีคุณภาพ เมื่อนั้นแมถึงคราวสังขารร่วงลับดับไป ก็จะไปเพียงรูปกายสังขาร

สวนเกียรติยศชื่อเสียงคุณความดีที่ได้บำเพ็ญไว้ จักไม่สลายไปด้วย ดังพุทธพจน์ที่ว่า "รูป ชีวีติ มัจจานัน นาม โคตัตถิน ชีวีติ" ซึ่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส วัดพระเชตุพนฯ กรุงเทพฯ ได้ทรงนิพนธ์

แปลไว้อย่างไประยะว่า นรชาติวางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย์ สกิดทั่วแต่ชั่วดี ประดับไว้ในโลกา